

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Potruznica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti: prejemana Din 4.—, po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno. Ponedeljska Irdaja »Jutra« izhaja Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

USPEŠNI ABESINSKI NAPADI

Abesinci nadaljujejo svojo ofenzivo na severnem bojišču z znatnimi uspehi ter ogražajo najbolj kočljive italijanske postojanke

London, 12. januarja. AA. Reuterjev urad poroča: Vesti, da so Abesinci vnovič zavzeli Makale, so brez dvoma neosnovane in vanje ne verujejo niti v Addis Abebi. Točno je le, da morajo Italijani vzdržati hud pritisk Abesincev. Italijanske postojanke napadajo vsak dan večje ali manjše oddelke Abesincev. Abesinci napadajo od časa do časa posamezne oddelke italijanske bojne črte. Abesinske skupine na zapadu severno od reke Takaze vzemirajo manjše italijanske utrdbe. Italijansko letalstvo mora zaradi tega na tigrejске bojišču opravljati neprestane izvidne polete, ko pa prispejo italijanska letala na kraj bojev, da bi bombardirala abesinske čete, se Abesinci že umaknejo.

Imeli potrjenih vesti o zavzetju Makale. Trdi se, da so se bili zelo hudi boji pred Makalo samo ter da so bile na obeh straneh velike izgube. V Tembienu, zapadno od Makale, abesinske čete še nadalje čistijo ozemlje od italijanskih čet.

Uradno objavljajo, da so abesinske čete pri bojih v Tembienu zaplenile v zadnjem tednu 20 italijanskih tankov. V ostalem na severni in na južni fronti še vedno dežuje.

Nova italijanska bolniška ladja

Trst, 12. januarja. o. Uprava tržaškega »Lloyd« je dala na razpolago oblastem eno

izmed svojih najmodernejših trgovskih ladij za prevoz bolnih in ranjenih italijanskih vojakov iz vzhodne Afrike v Italijo. Danes je družba izročila v upravo vrhovnega vojnega poveljstva parnik »Gradiscar«, ki bo največja plavajoča bolnišnica. Imel bo 754 postelj ter je opremljen z najmodernejšimi dvoranami za operacije in vsemi potrebnimi prave bolnišnice.

Podguverner Somalije pri Mussoliniju

Rim, 12. januarja. AA. Mussolini je večeraj sprejel podguvernerja Italijanske Somalije Rubeba, ki odputuje čez nekaj dni v vzhodno Afriko.

Posredovalna akcija za mir v Abesiniji

Italijani pričakujejo, da bo Belgija predlagala v Zenevi, naj se odpošlje v Abesinijo posebna anketna komisija

Rim, 12. januarja. o. Ko beležijo trditve angleškega in francoskega tiska, da so bile z raznih strani podvzete pobude za omogočenje posredovalne akcije v italijansko-abesinskem sporu, ki se pripravljajo s sodelovanjem italijanske diplomacije v Parizu, pišejo italijanski listi, da Italija ne potrebuje tuje intervencije in da so lažne in tendenčne vesti, po katerih bi bile te posredovalne pobude podvzete zato, da bi se za ceno gotovih žrtev Društva narodov rešila Italija katastrofe, ki ji grozi.

V svojih poročilih iz Pariza in Londona opisujejo poročevalci italijanskih listov značaj teh posredovalnih pobud ter pravijo, da gre za priporočilo Vatikana, naj bi ena izmed držav, zastopanih v svetu Društva narodov, sklicujoč se na neguševo zahtevo, naj Društvo narodov pošlje v Abesinijo komisijo, ki bi preiskala metode italijanskega vojskovanja, predlagala, naj svet Društva narodov imenuje tehnično komisijo, ki bi izvedla vsestransko preiskavo, in sicer ne samo na bojiščih, temveč tudi glede na notranji položaj Italije in Abesinije, ter ugotovila vzroke, ki so izzvali oborožen spopad med Italijo in Abesinijo. Ker je Belgija po svojem zastopniku v Zenevi predlagala meseca novembra, naj Anglija in Francija predložita načrt za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora, bi bilo sedaj najbolj primerno, če bi Belgija predložila v svetu Društva narodov formalen predlog za imenovanje anketne komisije v Abesiniji. Kar se tiče Italije, je popolnoma naravno, kakor trdijo tukajšnji listi, da v načelu pristaja na takšen postopek, ker bi iz preiskave italijanske pravice v vzhodni Afriki lahko izšle le močnejše. Anketna komisija, ki bi ji dal svet Društva narodov svoja navodila ter določil delokrog, bi mogla biti sestavljena tako, kakor je bil sestavljen znani Lyttonov odbor, ki ga je poslalo Društvo narodov v Mandžurijo, da izvede preiskavo. Ta anketna komisija bi po mnenju italijanskih listov mogla podati boljše rezultate kakor pa Lyttonov odbor v Mandžuriji. Abesinija bi po izvedbi preiskave gotovo bila postavljena pod mandat. Država, ki bi ji Društvo narodov poverilo ta mandat, bi vsekakor morala biti ona, ki ima največje interese v vzhodni Afriki, kar je gotovo Italija. Dopisniki italijanskih listov v Parizu in Londonu dvomijo, da bi mogla ta pobuda prodreti v svetu Društva narodov, pravijo pa, da bi bila Italija pripravljena prepustiti Franciji in Angliji izvedbo,

ankete. Prej, bi Italija vsekakor zahtevala, da se preključijo sankcije, ki jih Društvo narodov izvaja proti njej in da se v zvezi s tem umakne obsodba, s katero je bila proglašena za napadalno.

Zakaj je bil odgoden veliki fašistični svet

Rim, 12. januarja. o. Službeni krogi potrjujejo vest, da je sestanek velikega fašističnega sveta odgoden do 1. februarja. Tuji opazovalci tolmačijo ta Mussolinijev sklep kot dokaz dobre volje Italije, da se da Društvo narodov storiti vse, kar je v njegovih močih, da bi se sedanji težavni položaj v mednarodnih odnosih ne zapletel še bolj z izvajanjem petrolejskih sankcij proti Italiji. V vsakem primeru bo do tega roka postalo v Zenevi jasno, ali bo prišlo do izvajanja petrolejskih sankcij ali ne. Zato bo mogel Mussolini podvzeti v velikem fašističnem svetu vse potrebne ukrepe mnogo bolje, kakor bi jih mogel, če bi se sestel veliki fašistični svet že 18. januarja. Tuji opazovalci so še vedno mnenja, da bi moglo izvajanje petrolejskih sankcij pomeniti vojno z Italijo.

Angleški pomorski manevri

Atene, 12. januarja. o. Danes je angleški rušilec »Exmouth« odplul na široko morje, kjer bo sodeloval pri manevrih z ostalimi angleškimi vojnimi ladjami. Trdijo, da se na rušilec nahaja več grških osebno-

Anglija razpolaga s 5.200 letali

London, 12. januarja. o. Dela za izpopolnitev angleških letalskih sil so že toliko napredovala, da lahko vsak teden postavijo v službo novo eskadrilo 10 do 14 letal. Ob začetku meseca je bilo letal takovane vrste 1300, službeno pa se ne objavlja število rezervnih letal. Splošno smatrajo, da razpolaga Anglija danes s 5200 letali. Istočasno s povečanjem števila letal se je tudi znatno povečalo število novo izvežanih pilotov.

Tudi Portugalci za Angleže

Frankfurt, 12. januarja. »Frankfurter Zeitung« poroča, da so Angleži pridobili tudi Portugalce za vojaško sodelovanje na Sredozemskem morju. Portugalska bo odstopila Angliji Algarde v bližini Gibraltarja ter ji dala na razpolago 30 izvidniških vojni letal.

Senzacionalen preobrat v Hauptmannovi aferi

Ukaz o aretaciji glavne obremenilne priče

Trenton (New Jersey), 12. januarja. m. Guverner Hoffmann je izdal ukaz, naj policija aretirajo dr. Jassija Condana, ki je v Hauptmannovem procesu nastopil kot glavna obremenilna priča in ki se trenutno nahaja na neki ladji na poti v Južno Ameriko. Dr. Condon je v kritičnem času igral vlogo posredovalca med polkovnikom Lindberghom in gangsterji in je ob pokopalskem zidu izročil odkupnino njegovemu zastopniku. Pred sodiščem je dr. Condon spoznal v Hauptmannu človeka, s katerim se je takrat sestal in se preko zidu razgovarjal 75 minut. Kasneje je dr. Condon priznal nekakšno turnejo po Ameriki, na kateri je s kabaretnimi nastopi prikazoval občinstvu posamezne momente iz Hauptmannove afe. Na zahtevo ameriške duhovščine je protestirala proti temu, da glavna obremenilna priča na takšen način kuje kapital iz usode na smrt obsojenega človeka, je to turnejo pred kratkim prekinil in

odpotoval proti Južni Ameriki. Kot eden neposrednih vzrokov za aretacijo se od uradne strani navaja tudi neki članek, v katerem je dr. Condon podal senzacionalno izjavo, da je po njegovem znanju sodeloval pri zločinu nad Lindberghovim otrokom več oseb in da še dva izmed udeležencev pozna.

Odklonjeno pomiloščenje morilca Hauptmanna

Newyork, 12. januarja. AA. Sodišče za pomilostitev je odbilo prošnjo za izpustitev smrtne kazni proti Hauptmannu, ki je ugrabil Lindberghovega otroka.

Pet knjig za 20 Din vam da edino Vodnikova družba

Londonska pomorska konferenca v krizi

Japonska vlada je naročila svoji delegaciji, naj zapusti konferenco, če bo odklonila njene zahteve

London, 12. januarja. d. Prihodnja seja pomorske konferenca bi bila vnovič odgodaena in sicer od ponedeljka popoldne na terek dopoldne. Oficijno utemeljujejo to odgoditev, da je delegatom bolj primerno, če se sestanejo dopoldne, pravi vzrok pa bo brzkone dejstvo, da se je vršila danes v Tokiju važna seja japonske vlade, na kateri so določili nadaljnje postopanje japonske delegacije v Londonu. Prihodnje dni se bo odločila usoda pomorske konference. Neoficielni razgovori med posameznimi delegacijami so pokazali, da bo japonski predlog o enakopravnosti v pomorskem oboroževanju, če bo sploh postavljen na dnevni red, vsekakor odklonjen. Japonske zahteve so povzročile znatno zbliznanje med angleško in ameriško delegacijo.

Navodila japonski delegaciji

Tokio, 12. januarja. AA. Kasno sredi se je končala konferenca med mornariškim ministrom in ministrom za zunanje zadeve. Iz uradnega vira poročajo, da so sklenili poslati admiralu Naganu, vodji japonske delegacije na londonski pomorski konferenci, naslednja navodila: 1. Stališče napram skupni omejitvi maksima ostane neizpremenjeno, japonska delegacija ne bo sodelovala pri razpravi o kvalitativni omejitvi. 2. Če konference odstavi načrt o kva-

litativni omejitvi, bo Japonska navzile temu sodelovala pri reševanju postranskih načrtov, kakor n. pr. pri omejitvi podmorniške vojne.

3. Če bo zadržanje drugih delegacij prisililo japonsko delegacijo, da zapusti konferenco, bo na njej pustila svojega opazovalca.

Pomorska sekcija vrhovnega vojaškega sveta je potrdila načrt teh navodil, ki sta jih danes potrdila tudi ministrski svet in japonski cesar. Navodila so poslali admiralu Naganu s kablagramom še nocoj.

List »Asahi« piše, da pripravljajo navodila admiralu Naganu, naj prepreči sklepanje o določitvi maksimalne meje za celokupno tonažo ter zahteva omejitev izrazito napadalnih vrst vojni ladij. V navodilih čisto odkrito računajo s popolnim polomom konference.

Agencija Domej poroča, da so zastopniki vojske zatrjevali predstavnikom mornarice, da so z njimi popolnoma solidarni v pomorski politiki.

Odgoditev pomorske konference do torka tolmajo na ta način, da želi Velika Britanija olajšati japonskemu delegatu Naganu, da še enkrat prouči v čem bi mogla Japonska popustiti glede podmornic. Vse kaže, da gre samo za odgoditev seje, ki se bo končala na koncu z odklonitvijo japonskih zahtev, s čemer bo Japonska prisiljena, da prevzame vso odgovornost za svoje ravnanje.

Nova Lavalova preizkušnja

Jutri se bo zopet sestel francoski parlament, v katerem se pričakujejo novi napadi proti Lavalovi vladi

Pariz, 12. januarja. AA. V terek dopoldne bo seja ministrskega sveta, ki ji bo predsedoval predsednik republike Lebrun. Na seji bo vlada sklepalala o stališču, ki naj ga zavzame na sestanku poslanske zbornice istega dne. Ni izključeno, da bo vlada na tej seji sklepalala tudi o dnevu novih poslanskih volitev.

Listi so mnenja, da bojevitost Lavalovih nasprotnikov ni popustila. Tako piše »Figaro« med drugim:

V radikalno-socialističnem poslanskem klubu so člani, ki bi radi preprečili, da bi odšel Laval 19. t. m. v Zenevo. Zato žele čim prej vreči njegovo vlado s pomočjo skrajne levice. V terek se bo sestel tudi radikalno-socialistični klub, da sklepa o svojem nadaljnjem zadržanju v poslanski zbornici, mnenja pa smo, pravi list, da se v zadnjem času ni pojavila nobena okoliščina, ki bi opravičevala nastop teh poslancev. Slo bo za navodne napade na vla-

do, ki jih je bilo tudi 1. 1935. precej. Po mnenju teh krogov bi Lavalov pevec omogočil njihovo izvolitev pri prihodnjih volitvah, vendar pa ti poslanci niso v večini.

»Petit Journal« smatra, da bo radikalno-socialistični klub na svoji seji v terek določil kakega svojega ugodnega člana, naj interpelira Lavalu še pred njegovim odhodom v Zenevo. Slo bo pred vsem zato, ali želi večina poslanske zbornice, naj pri zenevskih razpravah o petroleju še naprej zastopa Francijo Laval. Ni znano, pravi list dalje, kakšno stališče bo Laval zavzel napram temu, verjetno pa je, da bo Laval v tem primeru zahteval, naj se razprava o pojdbni interpelaciji odloži, ker bi moral samo ponavljati, kar je povedal parlamentu že meseca decembra. Te razprave so se končale z zaupnico vladi tako v vprašanju zunanje, kakor notranje, finančne in gospodarske politike.

Ob obletnici posaarskega plebiscita

Berlin, 12. januarja. AA. Notranji minister dr. Frick je podal ob obletnici posaarskega plebiscita poročevalcu lista »National-sozialistische Rheinfront« izjavo, v kateri govori o vprašanju, ki so v zvezi z združitvijo Posaarja z Nemčijo. Med drugim je izjavil, da je bilo izenačenje zakonov tega ozemlja s sistemom v nemški državi izvršeno po večini do 1. januarja. Nemčija je prevzela večji del uradništva. Prevzela je tudi uradnike, ki jih je svojčas imenovala posaarska komisija brez pokojniške pravice. S tem so urejena vsa vprašanja, ki so nastala z združitvijo Posaarja z Nemčijo. Z enakim uspehom je nemška

vlada reševala brezposelnost v teh krajih. Nemška država je dovolila nad 20 milijonov mark za velika javna dela, za popravilo rudnikov pa je dala 11 milijonov mark. Več milijonov je porabila za nove delavske in stanovanjske kolonije. Tudi posaarska industrija je prešla velike vsote od nemške vlade.

Posebno pozornost je berlinska vlada posvelila glavnemu mestu Posaarja Saarbrücken, ki je zdaj sedež uprave oblasti, železniškega ravnateljstva, radijske postaje in velikega letališča.

Protest zagrebških židov

Zagreb, 12. januarja. o. Dopoldne je bil v Makabijski dvorani protestni shod zagrebških židov proti nameravani uvedbi zakonodajnega sveta v Palestini. V tem zakonodajnem svetu bi bilo 14 Arabcev, 8 židov in 6 Angležev ter bi tako ostali židje v manjšini. Zaradi tega poročajo protestne shode po vseh krajih, kjer žive židje. Na zagrebškem protestnem shodu je nastopilo pet govornikov. Sprejeta je bila resolucija, ki bo poslana svetu Društva narodov ter mandatni oblasti v Palestini. Resolucija pravi med drugim, da shod zagrebških židov protestira proti

uvedbi zakonodajnega sveta v Palestini, ker bi gotovo postal žarišče arabske protizionistične kampanje, ki bi samo služila razvnananju mržnje proti židom. Židje bi postali na ta način manjšina, kar v resnici niso, ker je Palestina poverjena vsemu židovskemu narodu, ki ga je na vsem svetu 17 milijonov, dočim jih je v Palestini komaj 400.000. Razen tega bi bila uvedba nameravanega zakonodajnega sveta v nasprotju z osnovnimi temelji mandata, ki se jim ima mandatna oblast zavahati, da ji je Društvo narodov poverilo upravo Palestine.

Protikomunistični odbor v Beogradu

Beograd, 12. januarja. AA. Danes se je vršila v Beogradu glavna skupščina Jugoslovanskega protikomunističnega odbora. Na skupščini so izvolili upravni odbor, ki bo vodil posle po potrjenih statutih. Naloga odbora bo braniti proti boljševidnu visoke duhovne vrednote civilizacije, pobijati komunistično nevarnost v Jugoslaviji, boriti se proti komunističnim, materialističnim in protinacionalnim naukom. Ščititi današnji družabni ustroj in varovati načelo zasebne lastnine, reda in javne morale.

Smrt hrvatskega poslanca

Zagreb, 12. januarja. o. V pretekli noči je umrl v Zagrebu Peter Vatković, ki je bil izvoljen za narodnega poslanca v petrinjskem srezu na Jevtičevi listi. Pokojnik je bil upokojeni direktor imovne občine ter sedaj član poslanskega kluba JRZ.

Predsedniške volitve na Kubi

Havana, 12. januarja. AA. Po doseganju rezultatov volitev predsednika republike je General Michale Gomez dobil 26.264 glasov, Menocal 20.103, Cespedes pa 306.

Za boljši položaj absolventov delovodskih šol

Strokovne zahteve Organizacije praktičnih tehnikov

Ljubljana, 12. januarja

V dvorani OUZD se je dopoldne vršil občini zbor Organizacije praktičnih tehnikov, ki se je bila lani razširila iz prvotne OPEST (Organizacije praktičnih elektro in strojnih tehnikov) tako, da obsega danes praktične tehnike vseh panog in imajo vanjo vstop absolventi mojstrskih gradbenih, strojnih, elektrotehničnih, mizarških, strugarskih in drugih enakovrednih delovodskih šol. Potrebo po ustanovitvi take organizacije so narekivale delovne in socialne razmere povojnega časa, zlasti današnja gospodarska kriza, in pa zakonodaja, ki je odvzemala absolventom teh šol po starih zakonih priznane pravice v javnih službah in zasebnem strokovnem delu. Doselej je na tehnični srednji šoli v Ljubljani, ki je vodilni strokovni zavod te vrste v državi, absolviralo na delovodskih šolah nad 1.500 praktičnih tehnikov. Absolventi so se v vsakem oziru izkazali kot polnovredno kvalificirane moči in so zlasti po vodni v raznih namomih in odgovornih tehničnih službah nadomestili mnoge tuje strokovnjake, ki so dotle veljali kot nenadomestljivi. Številke dovolj zgovorno pričajo, da v našem narodnem gospodarstvu obstoji spricho stalno razvijajoče se tehnike živa potreba po delovodskih strokovnjakih, in je zato naša država in vseh njenih instanc, da absolventom delovodskih šol čimveč možnosti za udejstvovanje.

V smislu teh stremiljenj je potekel tudi občini zbor, ki ga je ob 9. otvoril predsednik Varšek in posebej pozdravil zastopnika komiteja tehničnega dela dr. inž. Zuma- ra ter inž. Premelca in predsednika Zveze društev privatnih nameščencev, ki ji je OPT pridružena. Po predsednikovem nagovoru, ki je poudaril, da je bilo delovanje društva v organizacijskem in strokovnem pogledu prav zadovoljivo, je o podrobnejšem poslovanju poročal tajnik Šorn. Z ustanovitvijo razširjene organizacije, ki se je izvedla na občnem zboru 20. julija, se je življenje društva znatno razmahnilo in je število članstva znatno naraslo. OPT je v prvi vrsti namenjena mlajšim absolventom mojstrskih delovodskih šol in razveseljivo je, da so prav ti z velikim razumevanjem sprejeli njeno delo. Tajništvo je bilo ves čas v tesnih stikih s članstvom, ki je raztreseno po službah po vsej domovini, in je vse njihove želje in priporočila sprosti dostavljalo odločujočim mestom. Kar se tiče zaposlitve inozemcem, si je društvo prizadevalo, da se namesto njih zaposlijo domači strokovnjaki in je v tem prizadevanju tudi mnogokrat uspelo.

Po poročilu blagajnika Šmona, ki je navajal, da je finančno stanje vkljub krizi in brezposelnosti — 50 organiziranih praktičnih tehnikov je danes brez dela — razmeroma vendarle ugodno, in po kratkem razgovoru o knjižnici, ki jo upravlja Wernig in katere dragocena zbirka strokovne literature je tudi lani lepo napredovala, je predsednik zveze društev zasebnih nameščencev Zemličič na kratko poročal o razmerah na današnjem delovnem trgu in o

stremiljenjih celotnega nameščenskega gibanja. Ko je bil na predlog zastopnika nadzornega odbora Šolarja soglasno sprejet absolutorij dosedanjemu vodstvu, so bili soglasno izvoljeni za predsednika Ivan Miheličič, d. odbor pa Gabrovšek, Šorn, Petrič, Šmon, Čekas, Škofic, Wernig, Šimonc, Markelj, Novak, za namestnike Varšek, Umk, Les in v nadzorstvo Dobovšek, Ameršek, Šolar. Po kratki debati, ki je opozorila na nekaj primerov zapostavljanja praktičnih tehnikov in na nekatere konkretne zahteve, ki jih bo treba uveljaviti v bodoče, je bila na predlog predsednika Miheličiča soglasno sprejeta resolucija, ki med drugim zahteva:

Mojstrske delovodske šole so namenjene obrtnim pomočnikom za izobrazbo domačega praktičnega tehniškega osebja. Absolventi teh šol naj zato tudi po absolviranju ostanejo zvesti svoji stroki, bodisi kot samostojni obrtniki, ali pa kot tehnični strokovnjaki v državni, samoupravni in zasebni službi. Da bo absolvent delovodske šole dovolj visoko cenjen, naj se za vstop v to šolo zahtevata najmanj 2 razreda srednje šole, če že ni mogoče zahtevati 4 razredov z malo maturo. Absolventu pa je treba zato dovoliti najširši ugodnosti, da ne bo zapostavljen kakor doslej. V državnih in samoupravnih službah je treba sistematično posebnosti mesta, kolikor ni to določeno že z zakonom o uradnikih. Zakoni o uradnikih in državnem prometnem osebju in vse ostale uredbe, pravilniki in pragmatike morajo vsebovati tudi določila o absolventih mojstrskih delovodskih šol, katerim naj se povsod prizna uradniški položaj, kakor to že določa zakon o tehniških srednjih in obrtnih šolah in izkaz, ki si ga je OPT po desetih letih priborila. Obrtni zakon iz leta 1931, je absolventom delovodskih šol skrajno krivičen. Posebno prizadevanje sta gradbena in elektrotehnična obrt. Ti nedostaki naj se nujno popravijo z novelizacijo zakona. V interesu splošne naravnosti in posebej še obrtno-industrijske izobrazbe naj se vsako leto omogoči primernemu številu absolventov, da bi se s podporo države, banovine, občin in zainteresiranih korporacij udeležili strokovnih tečajev, ki bi spopolnili svoje strokovno znanje v specialnih tehničnih panogah zunaj naše države, da bodo lahko nato doma nadomestili nepotrebne tuje strokovnjake. Na obrtnih nadaljevalnih šolah, zlasti v industrijskih središčih, naj se v učiteljske zbere pritegnejo absolventi teh šol.

Organizacija praktičnih tehnikov je bila doslej v naši strokovni javnosti vse premalo upoštevana, da je bila do nedavna edina predstavica organiziranih absolventov vseh delovodskih šol v državi. Praktični tehniki zato zahtevajo, naj zakonodajalec v bodoče zmerom zasliši tudi njihovo organizacijo in naj se ravna po njenih nasvetih in priporočilih. Naša mlada država naj se ozira predvsem na domače mlade strokovnjake in pri razumni vzajemni podpori uspehi za narodno gospodarstvo ne bodo izostali.

Povratek škofa dr. Rožmana

Ljubljana, 12. januarja

Z jutranjim monakovskim brzim vlakom, ki privozi v Ljubljano ob 8.50, se je vrnil škof dr. Rožman, ki se je od jeseni mučil v Ameriki, kjer si je na tisoče in tisoče naših vojakov poljsko svojo družino domovino. Med velikim številom občanstva so škofa pričakovali na postaji tudi nadškof dr. Jezica, pomočnik bana dr. Majcen in župan dr. Adlešič. Dasi je imel dr. Rožman dolgo, naporno vožnjo za seboj, je stopil iz vlaka veder in živahen. Občinstvo je škofa priščno sprejelo.

Delo „živalce“ v preteklem letu

Ljubljana, 12. januarja

V vrtnem salonu restavracije »Pri šestici« so se davi zbrali rejci malih živali iz Ljubljane in okolice, pa tudi iz oddaljenih krajev banovine, da na občnem zboru »Živalce« pretresejo obračun v preteklem letu opravljenega dela in začrtajo smernice za bodočnost. Organiziranje rejcev malih živali se je v letih gospodarske krize živahno razmahnilo, saj so predvsem tisoči malih ljudi z družabne periferije, delavci, siromani obrtniki, mali posestniki našli v rejstvu dragocen pridobitni vir ter se ga oklenili z vsem sreom, da si olajšajo svoj po krizi omajani življenjski položaj. S silnim, nenadnim porastom organizacije pa so se med rejci pojavili tudi nekateri nesporniki in razdori, ki jih je zanimala največkrat pregrota osebna ambicija in prazna misel nase. Tudi »Živalce«, ki si je kot prva nadela nalogo, propagirati smisel za praktično gospodarstvo med socialno šibkejšimi sloji, te prehodne težave kajpak niso prizanesle, a pod skrbljam, razumnim vodstvom ravnatelja mestne vrtnarije Lapa je društvo v preteklem letu krizo brez škode prebolelo in bilanco zaključilo s prav lepimi uspehi. Zborovanju je prisostvoval tudi refrenst Gosak kot zastopnik ban uprave.

Predsednik ravnatelj Lap se je v svojem pozdravnem nagovoru spominjal predvsem mladega vladarja Nj. Vel. Petra II, kot najvišjega pokrovitelja vsakega streljanja po napredku in v prostoru, nato pa izrekel tolo pohvalo načelniku odseka za živinorejstvo pri kmetijskem ministru, ki je ob vsaki priliki izpričal svojo naklonjenost društvu. V enakem smislu se je zahvalil tudi banki »upravi, mestni občini in upravi veleselnja za vsu njihovo naklonjenost in pomoč. Društvo je lani organiziralo oddajo plemenskih živali v najrazličnejše kraje banovine. Pomen rejci malih živali je pravilno ocenilo tudi kmetijsko ministru, ki je lani sklical posebno konferenco o vprašanju, kako bi se dala s pridom razširiti rejška organizacija po vsej državi, in je tedaj konferenca sprejela sistem organizacije po slovenskem vzgledu. Tajnik Pečovnik je v svojem delovnem poročilu navajal nekaj števil, ki zgovorno izpričujejo stalni razmah organizacije. Med tem ko je »Živalce« leto osorej štela samo še 644 članov, je število do danes naraslo že na 719. Izmed večjih privedev naj navedemo samo razstavi malih živali na pomladanskem in jesenskem veleselnju, ki sta obe dosegli v vsakem oziru prav lep uspeh. Prvo je obiskalo nad 6000, drugo pa celo nad 11.000 oseb. S teh razstav so ljudje raznesli glas o gospodarsko pomembnem delu društva po vsej banovini in zato ni čuda, da število pripadnikov gibanja stalno rase, zlasti po industrijskih in rudarskih revirih, kjer je potreba po praktičnem gospodarskem udejstvovanju med prebivalstvom najbolj preta.

Po raznih krajih je že vse pripravljeno za ustanovitev podružnic, ki jih pa doslej formalno ni bilo mogoče priklicati v življenje samo zaradi nenaklonjenosti nekaterih oseb, ki so skušale z ovajanjem pri uradnih instancah vzbuditi vtis, kakor da se je društvo nekaj pregrešilo zoper pravila in zakon. Ta prizadevanja pa bodo, kakor kaže, ostala brez uspeha in društvo bo moglo že v najkrajšem času razviti svojo organizacijo v polnem obsegu.

Po poročilu blagajnika Babnika je bila na predlog upokojenega kmetijskega svetnika Bukovca soglasno sprejet absolutorij. Na kratko so poročali še predsedniki posameznih odsekov, debata, ki je sledila, pa je zgovorno izpričala da sta v »Živalce« na vsej tri zmagali privržnost k društvu in enodušje. Svetnik Bukovec je v razgovoru po vsej pravici poudaril, da bi bila »Živalce« upravičilo svoj obstoj že, če bi ne bila storila nič drugega, kakor da se je zavzela za rejo solčvskih ovac, ki predstavljajo najboljša plemena za naše planinske kraje, a so njih vrednost mnogo pred nami spoznali Avstrijci, ki so jih pred leti začeli v množičah izvažati čez mejo. Na koncu je bil soglasno izvoljen po večini dosednji odbor s predsednikom ravnateljem Lapon.

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24
Danes samo ob 4. uri FILM SENZACIJE IN NAPETOSTI
TARZAN NEUSTRANI
POPOLNOMA NOVO.
Predstave ob 7¼ in 9¼ odpuščajo radi koncerta.
PREMIERNO KINO

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 12. januarja

Pomlad sredi zime

Ze nekaj let smučarjem zima ni preveč naklonjena, a bolj muhaste, kakor je letošnja, že do go ne pomnimo. Južno vreme kar noče prenehati in zdaj sredi januarja, ko bi moral pritisniti najhujši mraz, imamo pomladno vreme.

Posledice te blage zime se že kažejo: prvo pomladno cvetje odganja, in sadno dreveje že napenja popke in marsikje cveti. Tak nenavaden prirodni pojav je opažati na pr. na vrtni ge. Ane Garvasove na Ižanski cesti, kjer je žeinja delno že v cvetju. Pa tudi iz drugih krajev naše banovine, zlasti pa z juga države prihajajo podobna poročila.

VVojvodini se je pričelo odpirati popje sadnemu drevju in če bo trajalo vreme še dober teden dni, se bo razcveteo vse sadno dreveje. Podobno je v vinogradih, kjer je trta že začela poganjati v Primorju je sem in tja na vinski trti opažati majhne plodove od cvetenja v preteklem mesecu in ponekod so tudi jabolane že v polnem cvetju. V okolici Splita cvete španski bezeg. Na vrtni posestnika Meko Lukiča v Ludbergu pri Varaždinu sta v cvetju jabolana in marelica. Da taka mila zima ni koristna za kmetijstvo, je seveda sama po sebi razumljivo.

Smrt opernega pevca Erklavca

Danes popoldne je po kratkem trpljenju izdihnil operni pevec G. Albin Erklavec, star šele 46 let. Pokojnik je bil član naše opere že izza prvotnih let in je bil vsa leta krepka opora opernem zboru, a se je uveljavil tudi v večjih in manjših epizodnih vlogah. Vedno navdušen za petje je tudi sodeloval pri raznih naših pevskih zborih, a delavnega moža bo pogrešala tu-

di stanovska organizacija, saj je od ustanovitve Udruženja gledaliških igralcev sodeloval v odboru. Zadnja leta je nekoliko bolehal na želodcu, a kljub temu je še zmerom nastopal. V četrtek zvečer je še pel v »Trubadurju«, v petek je pa že moral iskati zdravniško pomoč, a danes je umrl.

Prijubljeni pokojnik zapušta soprogo in dva otroka. Blag mu spomin, preostali naše iskreno sožalje.

Samomor zaradi bede

Ze pred lednom dni je brez sledu izginil v Smarju - Sapu stenočiji 47 letni oglednik meša in živil in zavarovalni agent Anton Žitnik. Njegova skrbna žena je na vse strani poizvedovala za njim, a o možu ni bilo ne duha ne sluha.

Danes dopoldne je pa neki sprehajalec v Tišovskem parku med smučkami in jekami naletel na neznanega možaka, nezgibno ležečega ob poti. O tem je bila obveščena policija, ki je ugotovila, da je neznanec pal lihoz in da je že mrtev. Pri njem so našli listine, iz katerih so videli, da gre za pogrešanega Antona Žitnika. Mož je napisal na kosček papirja, da gre v smrt zaradi bede. Ze dalje časa je bil namreč brez zasluzka, kar ga je tako potrla, da si je v duševni zmedenosti končal življenje.

Pokojni Žitnik zapušta poleg žene štiri otroke, od katerih je samo najstarejša hčerka v službi. Njegovo truplo so po odredbi policijske komisije prepeljali v metnarišico k Sv. Krištofu.

P nesreči ustreljena v vrat

Danes so sprejeli na kirurški oddeljek splošne bolnišnice 16letno služkinjo Marijo Ingelčevco, rojeno v Škofji Loki in stanujočo v Godešici. Okoli nje se je smukal sosed Ludovik Mršič in se igral z nabasano fiobertovko. Nenadno se je orožje sprožilo in kroglja je zadela Ingelčevco v vrat. Poškodoba sicer ni huda, vendar se je bati komplikacij.

Maribor preko nedelje

Maribor, 12. januarja.

Otvoritev bolgarskega tedna

Z današnjim dnem so se otvorile prireditve bolgarskega tedna, ki bo trajal do vsteteja 19. t. m. in v katerega okviru bo poleg poučnih predavanj in gledališke predstave tudi razstava bolgarske grafike sofijske umetniške skupine, ki se je danes dopoldne otvorila. Otvoritvene besede je spregovoril predsednik mariborske Jugoslovnsko-bolgarske lige g. dr. Kukovec. V imenu tukajšnjega slikarskega kluba »Brazdec« pa je spregovoril književnik in novinar g. Nežar. Na razstavi je razstavljenih 71 del raznih avtorjev.

Občni zbor Zgodovinskega društva v Mariboru

Je bil danes dopoldne v štalnici študijske knjižnice. V uvodu je poročal o društvenem delovanju v preteklem letu predsednik prelat dr. Kovacic. Sledilo je izčrpano poročilo tajnika arhivarja prof. Baša. Zgodovinsko društvo šteje okoli 400 članov. Osrednji problem, ki zapolnjuje Zgodovinsko in muzejsko društvo, je vprašanje preselitve v mariborski grad, katerega prvo nadstropje je načelno zagotovljeno za mariborski muzej in pokrajinski arhiv. Knjižničar prof. Glaser je poročal, da se je število knjig zvišalo za 831 zvezkov. Blagajniško poročilo je pojal kazniški upravnik g. Vrabl. Za nadzorni odbor je poročal narodni poslanec g. dr. Jančič, ki je izrekel priznanje odboru za neumorno delovanje. Volitev letos ni bilo, pač pa se je v nadzorni odbor poleg dosedanjih revizorjev dr. Jančiča in dr. Herica dovolil še šef mariborske policije dr. Trstenjak.

Pozrtvovalno delo Nanosevcev

Današnji občini zbor mariborskega Nanosa je otvoril in vodil neutrudni predsednik g. Kralj. Poročila funkcionarjev so jasno pričala o požrtvovalnem delu. Omeniti je zlasti poročilo o socialni akciji v korist strojarskim brezposelnim, ki imajo v ruštvnih prostorih svojo ogrevalnico in ki prejemale tudi denarno podporo, in o organizaciji kulturno-narodno-obrambenega tedna, ki se je vršil v Narodnem domu in ki je pokazal tvorno moč Nanosa. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Marino Kralj, ostala mesta v odboru pa so z neobstojnimi izjemami ostala v dosedanjih rokah. Pri občnem zboru je sodeloval tudi pevski odsek društva pod vodstvom petrovdje g. Laha.

„Denar ali življenje“

S tem vzklikom je sinoči navahil pri Betnavi večki in močan neznanec na 53 letnega posestnika Alojzija Roškarja iz Pobrežja, ki se je vračal iz Hoč, kjer je bil na obisku pri nekem sorodniku, proti domu. V neznančevih rokah je zablistel me-sarski nož. Ker ni bilo daleč naokoli nikogar, da bi lahko priskočil na pomoč, se je Roškar vdal v usodo, potegnul iz žepa denarnico ter mu izročil vse denar, to je 53 dinarjev, ki jih je imel pri sebi. Z zaneskom zadovoljni ropar jo je nato bliskovito ucvril v betnavsko gozdovje. Roparski napad je prijavljen orožnikom, ki vršijo polzvedbe.

Najrajši krajejo denar

Se neizsledeni predrzneži so odnesli iz garderobe Sokolskega doma pri Mali Nedelji razne predmete. Iz pisarne inž. Lotza v Franškanskim ulici so neznanec ukradli blagajno s 3300 dinarjev gotovine. In raznimi hranilnimi knjižicami in menicami. — Iz stanovanja zasebnice Krančeve na advanjski cesti 32 so neznančev tatovi ukradli izpod omare 800 dinarjev gotovine. — Natakariči Mariji Pristovnikovi je izmaknula držna žeparica v neki trgovini na Trgu svobode denarnico z manjšo vsoto denarja.

Pri hemoroidih (zlati žili), zapeki, vrtoglavoosti, povzročeni po za- gatenju, prinaša uporaba

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice

prijetno olajšanje.

Ogl. reg. 8. br. 15485/35

Kralj puranov prodan v Anglijo

Varaždin, 12. januarja

Hrvatski purani ne slove zaman. Posestnik Znidariča pri Ludbergu je vzredil 17 in pol kilograma težkega purana ter ga prodal Löwensteinovi trgovini v Bartlovu za 140 Din. Ta puran pa napravi precej dolgo pot: poslani ga bodo v London. Ker je res prekrasen eksemplar, dobi na glavo papirnat cilindar in okrog vratu rdečo kravato. Obekli ga bodo v sukničji in hlački in obuhi v črno lakaste čevljiček!

Nad 15.000 aretacij

je bilo lani v Zagrebu

Zagreb, 12. januarja

Kriminalna statistika Zagreba, ki jo je te dni dala policija listem na razpolago, ni posebno razveseljujiva. Zlasti je porazno dejstvo, da je število kriminalnih primerov nasproti prejšnjim letom strahotno naraslo. Kako ogromen posel je opravila policija, je razvidno že iz števila spisov, ki jih je bilo 32.777 (za 3000 več kakor v letu 1934).

Lani je policija aretirala 15.338 oseb, od katerih je 2167 izročila sodišču, okoli 6000 jih je pa izgnala iz Zagreba. Prijavljenih je bilo policiji v teku leta 4099 tatvin (približno za 500 več kakor v letu 1934). V policijsko statistiko so vneseni tudi požari, ki jih je bilo 109. Roparski napadi so bili 4, detomori 3, 8 primerov posilstva, umorov in ubojev 16 (za 12 več kakor v letu 1934), hudih telesnih poškodb 199 (139 v l. 1934.) in separstev 425 (150 več

kakor v l. 1934.). Porazna je tudi statistika samomorov. Lani si je končalo življenje 45 oseb, poskušanih sanomorov je pa prijavljenih 175.

Skoda, ki so jo tatovi in vlomilci napravili Zagrebčanom, znaša 2.919.000, na poverbah pa 3.395.000 Din. Policiji se je posebej, da je okrog 30% tega denarja vrnila lastnikom. V zvezi s tatvinami je policija aretirala 151 tatov in vlomilcev.

Z. K. D.

Danes ob 1/3 uri

Legenda Oplenca

Epopoja našega naroda

O slovenskih prevodih v lanskem letu

Nedavno je prinesel »Slovenec« obsežen članek s šifro »td« (Tine Debeljak), ki naj bi bil nekakšen pregled in ocena lanske knjižne produkcije.

Da ima članek svojo posebno barvo, menda ni treba še posebej ugotavljati. G. Debeljak se pač postavi na visoki verski pedestal in že ima oporišče, s katerega lahko zavzre in raztrga vse, kar ni izšlo v »domači založbi«.

So pa v tem pogledu trditve, ki si jih tudi g. Tine Debeljak, ki šteje sebe med resne znanstvenike, ne bi bil smel privoščiti.

Omenil bom samo netočnosti, ki sem jih zasledil v poglavjih o naših prevodih. So sicer precej debele reči tudi v poglavjih o naših domačih proizvodih, toda tu naj se oglasi kdo drug.

V svojem pogledu pokaže Debeljak v začetku, da ne pozna naših založb. Teko na primer govori o založbah »Evalite« in »Prijatelj«, ko je to vendar ena sama založba.

Ko govori Debeljak o starih pisateljih, ki so lani izšli pri nas v prevodu, je kar na lepem prezl izbor Poejevih »Zgodbe groze« (Evalit) Poe, oče ameriške »short story« pisatelj, ki ga je Beaudelaire imenoval največjega pisateljskega genija sveta, je pač Debeljaku preneznaten, da bi ga imenoval.

Celo novega Dumasa (»Črni tulipan«) smo, dobili po nepotrebnem, tako nise Debeljak. Pač pa se mu najbrž zdi, da nujno potrebujemo nad dvajset zvezkov katoli-

škega pisatelja Karla Maŕa, ki ga izdaja Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Med modernimi pisatelji, ki so bili leta 1935, presajeni k nam, je po mnenju g. Debeljaka daleč najpomembnejša Undsetova, katere »Kristina, Lavransova hči« je slučajno izšla pri Jugoslovnskih knjigarni, kot ena najpomembnejših evropskih religioznih velumetnin. Kako spominjajo te besede na razne »grandiozne vellefime!« Da je Gorkijeva »Matia« eden prvih socialističnih romanov, sem tu prvič bral.

Zeyerjev »Vrt Marijine«, ki je izšel v drugem prevodu, je po Debeljaku prelepa novoromantična marijanska legenda, Gideove »Vatikanske ječe« — da se le kdo upa napisati tak naslov! — so pa nepotrebne, toda s pridržkom, da so zase umetnostno pomembno delo. Važneši zanj je prevod Vachkovega romana »Kri ne kliče po maševanju«, najbrž zaradi njegove epske širskosti in psihološke globokosti, ali kakor se leno po slovensko reče, zaradi njegove dolgočasnosti.

Mannov roman »Profesor Nesnaga«, ena izmed knjig, ki je zbudila ob izidu obilo krika in ki ji ni mogel nihče odreči visoke umetniške cene, se zdi Debeljaku manj pomembno delo.

Claesovega »Beloglavca« je poslovenil Silverster Škerl tako je vsaj v knjigi napisano — ne pa Vodnik.

Tudi Krekova knjižnica Debeljaku ni prav po volji. Poveljno se izraža o romanu »Lamotski župnik, ki ga je napisal pisatelj H. Haluschka, zastopnik »pomembne

katoliške književnosti«, ne gre mu pa v račun, da je izdala ista založba »spolno romantično psevdo-socialno povest« Penarita Istratija »Neranculo«. Ubogi Istrati, tako hude obsodbe po vseh hvalah sveta najbrž ni pričakoval!

Gospod Debeljak je imel nedavno predavanje o Stefanu Zeromskem, pa je vzlic temu pozabil, da je izšel pri založbi »Evalite« prevod njegovega najpomembnejšega romana »Povesti greha« (prevel France Vodnik). Seveda, če že govori, da izdaja ta založba »sumljivo leposlovje« — na kakšen način sumljivo, sem radoveden? — je boljše Zoromskega kar zamočlati.

Pa Hofbauerjevega »Pohoda v zmedo«, močnega vojnega romana s soške fronte, ki ga je izdala ista založba, se mu tudi ne bi bilo treba sramovati. Slovenski čitatelj zlasti pa tisti, ki se je vojne sam udeležil, bo imel od njega vsaj toliko kakor od kakšnega Dorgelesa, ki je izšel pri Jugoslovnskih knjigarni.

Lani smo dobili v založbi Zvezne knjigarnе tudi Kresalov prevod romana »Zenske in menihi«, dela ruskega pisatelja Kalinikova, čeprav ne po krivdi; založbe ali prevajalca z nekoliko pristriznimi perutmi. Po obsegu je bil to celo lanski največji slovenski prevod in za spoznavanje ruskega življenja nemalo pomemben. Ker pa piše o precej nerodnih zvedvah in se resnice manj boji kakor g. Tine Debeljak, ga v njegovem pregledu seveda ni.

Se nekaj bi ugotovili Debeljak najbrž meče vse prevode v en koš. Pozabi pa, da izdajajo skoraj vse naše večje založbe dvojce vrste knjig, leposlovne in ljudske. Ljudje so pač različnih okusov in zahte-

S P O R T

Zadnje priprave naših olimpijcev

Včeraj se je vršila na Pokljuki izbirna tekma za določitev jugoslovenske smučarske reprezentance za Garmisch-Partenkirchen

Pokljuka, 12. jan.

Ze od 5. decembra se naši olimpijski smučarji pripravljajo na Pokljuki pod vodstvom Finca Kiusme za Garmisch-Partenkirchen. Enomesečni trening je pokazal sijajne rezultate in v veseljem lahko ugotovimo, da so prav vsi naši olimpijski kandidati v formi, kakor doslej še nikdar. Največjo zaslugo ima pač odlični finski trener Kuisma, za katerega so si vsi tekmovalci edini, da je učitelj, kakršnega doslej še niso imeli.

Danes se je ob priložnosti slabih snežnih prilik vršila zadnja izbirna tekma, ki naj bi odločila našo reprezentanco za Garmisch. Snega je na Pokljuki sicer dovolj, toda zaradi odjuge je sneg precej moker in za tekmovalce ne preveč ugoden. Navzlic temu so tekmovalci na dolgi, kakor tudi na kratki progi dosegli odlične rezultate. Proga, ki je merila za do'goprogaske 34 km, je šla od doma. Sm. K. Ljubljana v veliki 30 km dolgi vijugi zopet v bližino doma in se je tu odcepila na krajši 4 km dolg krog.

Na tej progi je startalo skupno 5 tekmovalcev. Po naročilu trenerja so morali smučati na veliki krivulji z 20% uporabo sile, na manjšem krogu pa so morali »spurtati« od začetka do konca. Brvar je presmučal samo 30 km a je moral proti koncu odstopiti. Pokvarilo se se mu vezi.

Rezultat je bil naslednji:
Jakopič Gustl 1:29:35, 3. Pribošek 1:31:47, va 2:14.18, 4. Senčar 2:15.

Tekmovalci za kombinacijo so imeli krajšo progo, ki je merila 19 km in sicer zopet v dveh krogih prvi 15 km, drugi pa 4 km. Daljši krog so morali presmučati z uporabo 30% sile, krajši krog pa z vso hitrostjo.

Rezultati so bili: 1. Šramel 1:27:15, 2. Jkopič Gustl 1:29:35, 3. Pribošek 1:30:47, 4. Baebler 1:31:15, 5. Istenič isti čas, 6. Starman 1:33:35.

O podrobnostih tekme kakor tudi o pripravi naših olimpijskih tekmovalcev bomo prihodnje dni prinesli še poročila našega posebnega poročevalca.

RIM: Italijansko prvenstvo Ambrosiana: Genova 3:0, Napoli: Milano 1:0, Juventus: Alessandria 4:0, Bari: Torino 2:0, Palermo: Rola 1:0, Firenze: Lazio 2:1, Sampierdarena: Brescia 2:0, Triestina: Bologna 2:2.

MULHOUSE: Kispes: FC Mulhouse 5:4 (3:2).

RENNES: Hungaria: Stade Rennais 4:1 (1:0).

ANES: Olympique Anes: Szeged 4:3, STRASBOURG: Slavija (Praga): Racing Club Strasbourg 5:1 (3:1).

LYON: Francija amaterji: Madžarska amaterji 2:1 (1:1).

KRONIČNO ZAGATENJE IN NJEGOVE SLABE POSLEDICE, POSEBNO MOTNJE V PREBAVI, se lahko odpravijo z davno preskušanim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno

FRANZ - JOSEFOVO grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo

FRANZ - JOSEFOVO vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/26.

Objave

Zagrebski madrigalisti bodo urevi ob 20. koncertirali v Filharmonični dvorani. Madrigalisti so komorno združenje, ki poje poglavito le zbere resne vsebine, dela prave umetniške vrednote, ki so jih napisali najstarejši in tudi današnji mojstri. Na njihovem nocošnjem programu bodo Mozart slavnj Nizozemec Lassa, pa tudi Adamič, Dugan, Dobronič, Grgošević in Odak. Koncert bo prvovrstna umetniška prireditev, zato najiskrenejše vabimo ljubljansko koncertno publiko.

Skladatelj Lucijan Marija Škerjanc je napisal v zadnjem času več komornih del ter jih poslal zunanjim kvartetom, ki prirejajo stalno svoje koncerte po vsej Evropi. Tako sta njegov najnovejši godalni kvartet IV. sprejela v svoj program znani Praški in Dresdenski kvartet. Praški kvartet ga bo izvajal prvič v Ljubljani v petek 17. t. m., ob 20. v Filharmonični dvorani. Poleg Škerjanca bodo izvajali slavni Pražani še Mozarta in pa Sukov kvintet, pri katerem bo sodeloval prof. Janko Ravnik. Prodaja vstopnic v naprej v knjigarni Glasbene Matice.

Zatiranje Poljakov v Nemčiji

Varšava, 12. januarja. AA. Havas poroča: Ob priliki sestanka osrednjega odbora za poljske manjšine v Nemčiji prinaša poljska uradna agencija poročilo o poteku tega sestanka. V tem poročilu pravi, da je odbor ugotovil, da je treba spremeniti položaj poljskih manjšin v Nemčiji. Uradne izjave voditeljev rajha o ustavitvi generalizacij niso izvajane in se Poljakom v Nemčiji sistematično onemogočuje kojenje lastne kulture. Odbor je sklenil, da se bo s posebno poslanico obrnil na Hitlerja.

Desničarski opozicijski časopis »Gonjee Varšavski« pravi, da to dejstvo opravičuje misljenje, da namerava ministrski predsednik v tem vprašanju intervenirati v Berlinu. Politični krogi pričakujejo, da bo zunanji minister Beck v svojem govoru, ki ga bo imel v parlamentu 14. januarja t. l. podal izjavo o tem vprašanju.

Modernizacija Kitajske

Varšava, 12. januarja. AA. V Varšavo se je vrnil ugledni poljski inženjer Mieczyslaw Okenski, ki je prebil kot strokovni odposlanec Društva narodov štiri leta na Kitajskem, kjer je bil inštruktor za gradnjo modernih cest pri nankinškem gradbenem ministrstvu. Za njegovoga bivanja na Kitajskem je nankinška vlada zgradila 22.000 km novih cest.

Oboroževanje Rusije

Moskva, 12. januarja. o. Po najnovejših službenih podatkih je v Rusiji pod orožjem milijon mladih ljudi. Ruska vojska razpolaga s 3.000 modernimi napadalnimi letali in več tisoč tanki.

Odkritje spomenika ruskim bojevnikom

Beograd, 12. januarja. p. Opočine so na beograjskem novem pokopališču na svečan način odkrili spomenik nad grobnice ruskih vojakov, ki so padli v svetovni vojni v bojih okoli Beograda in na solunski fronti. Spomenik je veličastno delo ruskega kiparja Vrhovskega ter je bil postavljen s prostovoljnimi prispevki, med katerimi je bil največji dar pokojnega kralja Aleksandra I., nadalje Nj. Vel. kralja Petra II., kraljice Marije in knez-namestnika Pavla. Pri svečanostih je zastopal kralja polkovnik Savič, spomenik pa je posvetil ob mnogoštevilni asistenci pravoslavne duhovščine sam patrijarh Varnava, ki je v svojem govoru napovedal vstajenje velike, močne in nacionalne Rusije. Ko je polkovnik Savič odkril spomenik ter ga izročil beograjski občini v varstvo, se je zahvalil v imenu Rusov, ki bivajo v Beogradu, za počastitev padlih ruskih bojevnikov general Korodumov. Četa naše vojske je pri odkritju spomenika počastila padle ruske bojevnike s častno salvo.

Razgovori združene opozicije

Beograd, 12. januarja. p. V Beograd se je vrnil iz Zagreba član združene opozicije Božidar Vlačić, ki je imel v Zagrebu razgovor s tamošnjimi opozicijskimi krogi, predvsem z dr. Mačkom, Vidlerjem, dr. Trubičem in drugimi. Danes je Vlačić poročal o svojih zagrebških razgovorih Ljubi Davidoviču. V opozicijskih krogih pravijo, da so vsi ti razgovori potekali v popolnem prijateljstvu, da jih zadovoljujejo in da so najboljši demanti razširjenih verzij, po katerih Vlačićevi zagrebški razgovori predstavljajo obračunavanje med posameznimi strankami združene opozicije.

Zagrebska zdravniška afera

Zagreb, 12. januarja. o. S'uzbeno glasilov savske bonovine »Narodne novine« so objavile odlok, po katerem je disciplinski svet zdravniške zbornice v Zagrebu na podlagi predloga zborničnega tožila sklenil, da se zagrebškemu ginekologu dr. Mirku Karpattju začasno preneva izvrševanje zasedne prakse na podlagi § 90 zakona o zdravnikih. Dr. Karpatt je vložil priziv na vrhovni disciplinski svet, kolikor pa je zna no bo tudi ta potrdil sklep disciplinskega sveta zdravniške zbornice. Neodvisno od tega nadaljuje državno tožilstvo preiskavo proti dr. Karpattju, ki bi bila že končana, ako bi ne bilo prijavljenih več novih primerov raznih žensk, ki zelo obremenjujejo dr. Karpattja. Zato je državno tožilstvo sklenilo, da nadaljuje preiskavo in ko bo definitivno končana, bo vložilo obtožnico, za katero vlada v Zagrebu največje zanimanje.

Potresna katastrofa v Kolumbiji

Bogota, 12. januarja. oo. Po službenih podatkih je potraz v pokrajini Narino zahteval nad 300 smrtnih žrtev, dočim je 3.000 ljudi ostalo brez strehe. Najbolj je bilo prizadeto prebivalstvo mesta La Ciflorerra, kjer je bilo ubitih nad 50 ljudi. Gmotna škoda je ogromna.

Obisk nemških bojevnikov v Angliji

Berlin, 12. januarja. o. Iz poučnega vira se doznav, da bo na čelu nemške delegacije bivših bojevnikov, ki bo potovala v Anglijo, kjer bo delala za zboljšanje medsebojnih odnosov, sam minister za delo Sedlte.

Venizelos upa, da pride zopet na krmilo

Atene, 12. januarja. o. Listi so te dni objavili Venizelosovo izjavo, v kateri poudarja, da je politični položaj v Grčiji po zaslugi modrega kralja Jurija II. sedaj popolnoma urejen. Grčija se je stabilizirala mnogo prej, kakor se je splošno pričakovalo. Venizelos upa, da bo splomladi čim se vrne v Grčijo, ponovno prevzel ministrsko predsedstvo.

Kruppova podjetja na Norveškem

Berlin, 12. januarja. AA. Kruppove tvornice se pogajajo z ameriškim jeklarskim sindikatom in z neko skandinavsko skupino, ki jo vodi podjetje »Elektrostal« v Lavriku na Norveškem, o zgraditvi nove velike jeklarske livarne na Norveškem ki bi bila največja v Evropi. Livarna bi delala samo s pomočjo električnih peči. Proizvajala bi posebne vrste jekla. Znano je, da imajo Kruppove tvornice že sedaj v svojih rokah znaten del delnic »Elektrostal« v Lavriku. Krupp bi izročil novemu podjetju nekatere svoje nove patente. Del proizvodnje bi prišel na nemški trg. Po Kruppovem načrtu bi nova livarna izdelala na leto 30.000 ton posebnih vrst jekla.

Tekstilni kartel v ČSR

Praga, 12. januarja. AA. Vodilne organizacije tekstilne industrije na Češkoslovaškem se pogajajo o ustanovitvi obveznega kartela. Po mnenju nekaterih tekstilnih tvornic bi bil obvezni kartel v nasprotju s češkoslovaško ustavo, po mnenju drugih pa bi dobila država s takim kartelom preveliko oblast nad tekstilno industrijo. Vsi pa so načelno mnenja, da bi ustanovitev podobnega kartela mogla zboljšati sedanje stanje tekstilne industrije na Češkoslovaškem.

Sijajno uspel XV. slovanski večer

Ljubljana, 12. januarja
Jugoslovensko napredno akademsko društvo Jadran je priredilo s'noči na Taboru XV. slovanski večer pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., ki ga je zastopal divizijski general g. Nedeljković, in častnoga damskega komiteja z go. dr. Kramerjevo, go. dr. Pucovo in go. dr. Fetičhovo na čelu. Čisti dohodek prireditve je namenjen za podpore nezadostno preskrbljenim akademikom, kar je naša javnost v polni meri razumovala. Zakaj slovanski večer je uspel nad vsako pričakovanje, tako da so prireditelji z akademikom g. Mirkom Fetičhom na čelu lahko v polni meri zadovoljni. Zelo okusno po načrtih akademika Blagajevića okrašena dvorana je sprejela nad 1000 posetnikov, med katerimi so bili tudi gostje od zunaj, zlasti iz Celja. Med odličnimi gosti, ki so počastili slovanski večer, so bili brigadni general g. Jovanović v zastopstvu ministra vojske in mornarice, načelnik prosvetnega oddelka banke uprave g. prof. Breznik v zastopstvu prosvetnega ministra, inspektor g. dr. Ratej za g. Lana, župan g. dr. Adlešič, minister dr. Kramer, rektor univerze, načelnik štaba polkovnik g. Keller, prvomastnik CMD g. inž. Mačkovek, predsednik Zveze naprednih starešinj g. dr. Zalokar s številnimi staršinskimi, podpredsednik apelacijskega sodišča g. dr. Gradnik, direktor Pokojniškega zavoda g. dr. Vrančič, go. dr. Pirkanajer, upravnik bolnišnice g. dr. Radman, g. dr. Puc, g. dr. Fetičh, direktor g. prof. Reissner, višji svetnik g. inž. Bevc, narodni poslanec g. dr. Riko Fux, ravnatelj akademskega kolegija g. prof. Jeran, številni oficirji in mnogi drugi odlični predstavniki našega javnega življenja.

Ko je bila zbrana že večina gostov, je prišel zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. divizijski general g. Nedeljković, katerega je pozdravil predsednik prireditvenega odbora g. Mirko Fetičh z besedami: »Veselo spoštovani gospod, kraljev zastopnik! Izredna čast mi je, da Vas smem pozdraviti kot zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II., ki je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad to manifestacijo nacionalne mladine v Ljubljani. Današnji večer je proslava tovariškega sodelovanja med ono generacijo, ki je pripravljala in ustvarila narodno in državno edinstvo, med nami najmlajšimi, ki bomo nadaljevali delo in s tem izpolnili izročilo Velikoga kralja. Priznanje, ki nam ga je izkazal Nj. Vel. kralj Peter II., nas bo le še bolj utrdilo v odločni borbi, da ustvarimo čim močnejši prestol in da podprmo Njegova mlada krila. Prosim Vas, g. zastopnik, da tolažite našo najiskrenejšo zahvalo na najvišjem mestu in vsemu kraljevskemu domu z izrazi globoke vdanosti in ljubezni, s katero je prežeta nacionalna omladina do Nj. Vel. in do svoje domovine.«

Aakademski Ronny-orkester je zaigral himno, nato pa je otvoril XV. slovanski večer predsednik JNAD Jadrana akademik g. Klemenc, ki je v uvodu pozdravil vse goste in v nadaljnjih besedah orisal pomen dela slovanskih naprednih akademikov. Z današnjim jubilejnim večerom slavimo 17 letni jubilej Jadranovega delovanja. Delo, ki ga je začela dunajska Slovenija, se je ob rojstvu naše mlade nacionalne države prelilo v Jadran in obrodilo obilne sadove. Generacija za generacijo se je vzgajala v duhu jugoslovenstva in danes imamo moč, ki so prežeti z jugoslovensko ideologijo in z vero v veličino Jugoslavije in v zmožnosti svojih idealov. Jadran je danes, ko zaradi neurejenega gospodarskega in političnega življenja uspevajo in rasejo razne struje, ki z real-

nim življenjem nimajo nikakoz zveze, ohranil zvestobo svojim idealom, zvest intencijam blagopokojnega viteškega kralja in čelu svojih prednikov.

Ob koncu govora je naglasil g. Klemenc: »Zato s tega mesta kot predsednik JNAD Jadrana izjavljam, da bo jugoslovensko orientirana, v Jadranu organizirana omladina ostala vedno zvesta in iskreno vdana Nj. Vel. kralju Petru II., dinastiji Karadjordjevičev in naši veliki domovini Jugoslaviji.«

S tem je bil XV. slovanski večer oficielno otvorjen in sledila je svečana akademija, pri kateri so sodelovali moški priznani umetniki. Priljubljeni tenorist, član opere g. Joža Gostič nam je zapel ob spremljevanju klavirja (g. Bojan Adamič) Flajšmanovega »Metuljčka« in Hetzejevo »Serenado« in bil deležen za svoje krasno petje vse pohvale. Kot drugi se nam je predstavil naš m'adi nadarjeni violiništ g. Uroš Prevorsek, ki nam je dovršeno odigral Čajkovskega »Serenado Melancolique«, ki je bil enako deležen splošnega odobravanja. Sedišč je ob spremljevanju pianista g. Trosta ruski valček g. Katje Delakove, ki je odpselala v svojem učinkovitem kostumu umetniško na višku. Za drugo točko svojega programa si je Delakova izbrala »Kolo« po jugoslovenskih narodnih motivih ob asistenci plesnega umetnika g. Bergerja, s katerim priredi naša umetnica jutri plesni večer. Njen učinkoviti ples je užgal in bila je deležna vseplošnega priznanja. Umetniški snored večera je izpopolnila simpatična koncertna pevka gdč. Igljeviča, ki nam je zapela z zvonkim glasom Pavčičevega »Škrjančeka« in Zobjevo »Romanco«. Viharen an'azv je bil nagrada za njeno izvajanje. Pri klavirju jo je spremljal g. Bojan Adamič. Po pravici je vsakdo imel izvajajočih prejel lep šopek cvetja.

Koncertnemu delu je sledil družabni večer, ki so ga otvorili s polonezo kraljev zastopnik divizijski general g. Nedeljković z go. Anči dr. Kramerjevo, dalje predsednik Jadrana g. Klemenc z go. Nedeljkovičev, minister g. dr. Kramer z go. Kellerjevo, brigadni general g. Jovanović z go. dr. Adlešičev, podpredsednik apelacijskega sodišča g. dr. Gradnik z go. Maironovo, župan g. dr. Adlešič z go. dr. Fuxovo in g. dr. Puc z go. dr. Fetičhovo. Sledilo so jim številni drugi pari. V istem redu so odpselali tudi kraljevo kolo, ki ga je vodil plesni mojster g. Košiček. Sledila je himna akademskega Ronnyjazza, nato pa se je razvila animirana zabava s plesom do ranega jutra.

Zabavni večer banovinskih uradnikov

V soboto zvečer je priredilo društvo banovinskih nameščencev družabni večer v spodnjih prostorih pri Mikličju. Obisk je bil zelo lep. Navzoči so bili poleg drugih gč. ban dr. Natlačen, podban dr. Majcen, načelniki banске uprave i. t. d. Večer je uvedel s popularnim predavanjem prof. dr. Sarabon, nakar so sledile pevске točke društvenega zbora in nastopi salonskega orkestra. Po programu se je razvila živahna zabava s plesom, šaljujo pošto i. t. d. Društvo banovinskih uradnikov bo po uspelem prvem družabnem večeru nadaljevalo s sličnimi prireditvami.

Sokolstvo

Velik zbor sokolskih čet mostarske župe

Veliki zbor sokolskih čet mostarske župe se je vršil 13. decembra v Mostaru ob proslavi 10letnega dela župe v razširjenju sokolskega dela na tamkajšnje podeželje. Razmere na heregovskem selu so gotovo v vseh ozirih povsem drugačne kakor pri nas, zato so morali Sokoli iz Mostarja pričeti orati ledino na povsem drugačen način kakor kje drugje. Sokolstvo je moralo ves problem preobraznja tamkajšnjega sela zagrabiti v celoti in uporabiti vsa sokolska in druga vzgojna sredstva, da stvori sčasoma trden temelj sokolovanju. To se je bratom in sestram ob ogromni njihovi požrtvovalnosti tudi posrečilo. Ne samo, da so ustvarili veliko število čet dali so jim poleg sokolskega tudi vse polno drugega. Saj se je moralo pričeti orati ledino na vseh poljih, tudi glede obdelovanja zemlje, zasajevanja sadnega drevja, čebelarstva, pogozdo arja krasa, ureditve zunanjosti in notranjosti hiš itd. Veliko se je storilo tudi za znanjšanje števila analifabetov. Župa je ustanovila veliko četnih knjižnic, poskrbela za strokovne knjige in časopise, prirejala poleg telovadnih tudi zemljedeljske tečaje itd.

Uspehi so se pokazali že tekot let. Zbor v Mostaru je združil k skupni manifestaciji nad 500 odposlancev 166 sokolskih čet z 80 praporji. Zboru pa so bili prisotni tudi zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II., predstavniki senata in narodne skupščine, Saveza Sokola, raznih ministrstev. Razveseljivo je, da je v Mostar prišel tudi delegat bolgarskih Junakov, tajnik njihove zveze br. Petar Petrov. Referatov o podrobnem delu čet je bilo na zboru veliko število; imeli so jih sokolski delavci iz čet in ne morda iz župnega vodstva. Poročevalci so najtoltje pokazali in dokazali, da je seme, vrženo na kamen, obrodilo ob umnem negovanju, rodovitno sad. Vsa poročila so bila izredno zanimiva in so jih zlasti zastopniki oblasti poslušali z vso pozornostjo. Z zborom je bila združena tudi razstava sokolskega dela po selskih četah. Vodnik ogromnega delabrat Čedomir Milič pravi, da je največji uspeh vsega desetletnega truda po njegovem mišljenju to, da se je posrečilo povezati mestno Sokolstvo s podeželjem in korist nacionalnega dela in prebujanja sela baš po Sokolstvu. Zbor je bil završen s močnim sprevedom, zvečer pa je bila velika telovadna akademija, kjer so nastopili člani čet z izločanimi telovadnimi točkami.

Konec leta 1935. je bil občan tudi zaključek štiriletnega prosvetnega razporeda zveznega prosvetnega odbora. Kakor poročajo iz Beograda pripravlja ta odbor s svojim predsednikom br. dr. Belajčićem razpored dela za župe, društva

in čete za nadaljnja štiri leta. O stvari bo seve premostrival tudi zbor župnih prosvetarjev, nakar bo delo usmerjeno tako, kakor bodo napravljeni tozadevni sklepi.

Termini za skupščine. Glasom zaključka zadnje seje zveznega Izvršnega odbora se je določilo, da morajo biti glavne skupščine društev in čet končane do 15. februarja za društva, za čete pa že do 30. januarja, župne skupščine bodo potem v drugi polovici februarja in v marcu, vvezni občni zbor pa se bo vršil najbrž šele v prvi polovici maja. Naše Sokolstvo šteje sedaj 26 žup, 924 društev in 1661 četo, zato je razumljivo, da poprej ne morejo biti končani vsi redni zbori.

Vabljo našemu Sokolstvu iz Romunije. Preko ministrstva za telesno vzgojo je prejel Savez Sokola povabilo Zveze rumunskih gimnastov za njihov zlet, ki ga bodo priredili letos v Bukurešti. Zveza rumunskih gimnastov je pričela v zadnjih letih z mnogo bolj izdatnim delovanjem, kakor je to bilo poprej. Zato se zanimanje za telesno vzgojo tudi v tej državi vedno bolj širi. Znano je, da so se rumunski telovadci udeležili tudi našega vsesokolskega zleta v letu 1930. Jugoslovenski Sokoli jim bodo poset vrnili v kolikor bo na razpolago sredstev. Pričakujejo pa tudi podporo ministrstva za telesno vzgojo.

Nova sokolska strokovna kniga. V nakladi Jugoslovenske sokolske matice v Ljubljani je izšla zopet nova strokovna knjiga »Vežbe na orodju za članice in naraščajce«. Posebno se je bodo razveselile prednjakinje in telovadke ter vodnice naraščajskih oddelkov, saj jim bo dobrodošel pripomoček pri vebzbanju članice in ženskega naraščajca. Knjižica je izdana v slovensčini in srbohrvaščini.

Ustanovljen je bil Ruski Sokol v Lionu na Francoskem, kjer živi okrog 500 ruskih izseljencev. Starosta mu je br. Romancov, tajnik Straškevič, načelnik Antonov. Društvo se je priključilo v francoski pokrajinski savez RSS.

Vrsta praškega Sokola je tekmovala 19. decembra z najboljšim evropskim moštvo za 'granje košarke v Pragi ter je igro dobila v razmerju 44: 37. Dosegla je imele prvenstvo latvijsko moštvo YMCA iz Rige, ki je z zmago praških Sokolov prešlo v sokolske vrste.

Včerašnje nogometne tekme
Ljubljana: Tekma za ZP na igrišču Hermesa. Hermes: Moste 5:1 (5:0) Hermes je nastopil v kombinirani postavi ter je bil stalno v premoči. Zmaga je skoraj preizkušena. Grafika: Svoboda 2:1 (2:0). V začetku je bila Grafika v premoči, pa je kasneje popustila, tako da se je razvila izenačena igra.
Beograd: Jugoslavija: Zak (Subotica) 2:3 (1:0).
Zemur: BSK: Sparta 6:2.
Sarajevo: Sašk: Hajduk (Sarajevo) 6:1 (3:0) Slavija: Železničar 3:1 (1:0).
PRAGA: Sparta: Nusle 9:1 (5:0). Prijateljska tekma.

TEDEN DNI FILMA

Po motivih Goethejeve pesnitve „Hermana in Doroteje“ narejen film

Nemško filmsko podjetje Tobis Cinema je izdelalo film, ki so mu osnovni motivi: mojstrske Goethejeve epične pesnitve „Hermana in Doroteje“. Seveda je zgodba pristo predelana in prenesena v današnje dobo. Zato je naslov filmskemu delu »Dandanašnja Herman in Doroteja«, a v Zagrebu so mu dali naslov »Ljubavniček, Zakaj tako, je čisto nerazumljivo in prav tako nepotrebno. Razen tega pa nam še tak naslov prav ničesar ne pove. V Ljubljani, kjer se bo v kratkem tudi predvajalo to lepo filmsko delo, ga bodo menda imenovali po zagrebškem zgledu »Ljubimec«.

nemškimi farmerji, ki obubožajo in se vrnejo domov, med njimi tudi Doroteja. Ob prihodu jo na postaji vidi Herman, sin

zadolženega barona Gorena, in se zagleda vanjo. Hermana pa bi rada Helga, hči bankarja Barnstorffa, zato hoče s svojim premoženjem rešiti Gorenovo zadolženo posestvo pred prodajo. Ko pa vidi Hermanovo veliko ljubezen do Doroteje, se premisli in ne mara rešiti starega Gorena pred pokolom. Vsi prizori, zlasti oni v Berlinu, ko pobegla Herman in Doroteja lačna in sestradana iščeta zaposlenja, so podani prepričevalno. V cellem je delo slovesno nesebično ljubezen, ki naposled slavi zmago.

Glasbene točke so delo profesorja Schmalsticha, a režiral je film Erich Waschneck, ki je pri nas še malo znan, a je med filmskimi kritiki ocenjen kot sposoben režiser.

Vlogi Hermana in Doroteja igraju simpatična umetnika Gustav Fröhlich in Renata Müllerjeva, ki sta, kakor ju poznamo po doseganih njunih nastopih, zagotovo garancija za lepo igranje. Vlogi bankarja Barnstorffa nastopa Harry Liedtke. Zgodba se začne v Kanadi l. 1928, med

kače, žabe, ki zasledujejo ribice, a tudi medsebojno se ugonabljajo. Neurja zasipavajo ikre z blatom, poplave pa zvaljavajo majhne pa tudi večje ribe na poplavljeni mesta, kjer po usanih vodah poginejo. Tudi dolgotrajne suše in orzje, suhe zime prinašajo smrt mnogim in manjših, plitkejših koritih nahajajočin se ribicam. Če pomislimo še na mnogostevilne notranje in zunanje zajedalke, ki jim ribe čisto mnogoštevilno podležejo, ne bo dvoma, da je ribam, predpostavljajoč pravilno nego v akvarijih mnogo boljše kakor na prostem. Zelo redka obljudenost, smotrna prehrana, odstranjevanje nesnage in odpadkov, ustrezajoče razmerje med rastlinami in ribami, kar nam zagotuje biološko ravno težje (proizvajanje ogljikovega dvokisa po ribah in proizvajanje kisika po rastlinah) so pogoji za to.

V zimskem času nam je s prehrano dokaj težko gledati žive hrane, ki je ribicam najmilejša. Zateči se oznamo k suhi, umetni ki nam pa čisto povzročajo neviščno epremembo vode. Doslje bistra, postane kar čez noč belkasta. Če si žele ne moremo preskrbeti nitkarjev in povodnih bolh, si pomagamo z nastrganim mesom, ki ga ribe rade jemljejo. Po preteku tedna se bo voda zopet zbitela. Tudi posušene povodne bolhe so prikladno hranilo. Nastrgano meso in drugo hrano, ki je ribe do mraka ne pojedjo, je treba odstraniti, ker se začne razkrajati na račun kisika.

Ze svoječasno smo poročali o toplem izvoru pri Vikračih pod Šmarno goro kamor bi akvaristi, ki jih osrečujejo z obilno razmnožitvijo zobokrapovci, spustili nadstevilne ribice. Zal je jarek zelo kratek, poleg tega pa perejo Vikračke v plitki kotanji ob izviru vendar se ribe kljub temu dobro drže. Razen Vikrač sta še dve mestni v ljubljanski okolici pripravni za manj občutljive toplovodne in to pri Podborštu vzhodno od Črnuče in pri St. Pavlu blizu Dragomelj. Tudi v teh vodih je voda pozimi topla (18 stop. C pri izvornih) in za gumburje, ki so se privadile celo na mrzlo Neretvo, za druge vrste teke rodu, in za nekatere pritlikave some, zelo prikladna.

Govorec o somih, ki tvorijo večjo skupino, bo morda zanimalo dejstvo, da imamo v Evropi in to le v srednji in vzhodni (vzhodno Rena) oz. vzhodnojužni le en rod, katerega edini zastopnik je som (Silurus glanis). Dočim imajo ostale celine njih več, a po večini jih odklikujejo zanimive lastnosti. Naš som zraste na 3 m in je v tej velikosti nevaren tudi ljudem. Ze dlje časa je udomačen v naših vodah očišč, sicer v Ameriki doma. Danes si ogledmo soma iz rodu ploskoglavec.

Aspredo laeviz zraste na 30 cm in celo več. Živi pa v sladki, mešani in morski vodi. V splošnem je podoben ostelim somom, po načinu razmnožitve se pa odlikuje od vseh. Za časa drsti se razvije na trebušni koži gosto omrežje žil. Po drsi se spusti ikrica na ikre, ki se pripeljejo na trebušno kožo. Okoli vsake ikre nastane bradavica, ki je zgornji široka za spretjem ikre, dolnji del je pa podoben kratekemu peclju. Ikricice se nam vidijo, kakor da bi kdo pripeljal poedine jagode bezga s tankim pecljem vred pod vsem trebusom (soma da so ikre bele). Vse bradavice so prepredene z najtanjšimi žilicami, ki hranijo jajčeca, kar se vidi na tem, da rastejo. Ta način povezanosti matere z jajčeci je svojstven sicer le sesavcem, samo da se pri njih razvija plod v notranjosti. Zivorodni krapovci na primer rode tudi popolnoma razvite mladice, ali jajčeca v dupli ni nimajo nobeneza stika z materjo po žilah. Tako poskuša priroda, da zagotovi na razne načine obstoj svojih bitij, saj so ji nota, kot stvarnici, vse odrtosti.

Ko se embriji tega južnoameriškega soma izležajo, se bradavice skrtijo in izginejo v kožo.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

100 uspehov v „JUTRU“ na en oglas

Sveže najfinišje norveško RIBJE OLJE iz lekarne DR. G. PICCOLIJA V LJUBLJANI — se pripravijo bledim in slabotnim osebam.

Žena v sodobnem svetu

Učiteljica bodi središče pošolske izobrazbe kmečke žene

Zadruga Dem učiteljic, ki se je pretvorbila iz Društva učiteljic, ima namen, postaviti dom, ki bi nudil upokojenim, a tudi drugim učiteljicam prijetno bivališče, obenem pa naj bi bil kulturno središče vsega ženskega dela.

Učiteljice, včlanjene v zadrugi, porabijo vsak daljši odmor, da se sestanejo k skupnemu pogovoru za ureditve svoje gospodarskega smotra, a tudi svojih kulturnih nalog. Zato združijo sestane vedno z zanimivim in poučnim predavanjem. To pot je predavala naša priznana kulturna delavka ga. Cirila Pleško-Štebičeva, ki je bila tudi sama učiteljica, o nalogah učiteljice, ki mora biti središče izobrazbe kmečke žene.

Da se učiteljice zavedajo te svoje naloge, nam priča zgodovina ženskega gibanja, ki so ga vodile skoro povsod učiteljice. Predavateljica se zaveda, da je pravo kulturno delo za učiteljico na deželi mnogo hušje, kakor v mestu, kajti na deželi naleti navadno na ovire, ki izjalovijo vsak njen poizkus. Ena izmed glavnih ovir pri delu učiteljice med narodom pa je po mnenju predavateljice tudi pomanjkljiva priprava za praktično delo. Fantje na učiteljsku dobijo vsaj osnovne pojme iz gospodarstva, med tem ko se za dekleta to ne smatra potrebno. Kako kvarno je to pojmovanje, dokazujejo od časa do časa se ponavljajoči glasovi, kakor na pr., notica, ki jo je nedavno prinesel neki dnevnik. V notici opozarjajo, da imajo na neki šoli pač štiri učiteljice, katere gleda pouka v šoli ne morejo ničesar očitati, toda radi bi dobili vsaj enega učitelja, ker so se ljudje začeli zanimati za neke pango gospodarstva, kjer pa učiteljice ne vedo nič pomagati in svetovati. Morda je le res to vzrok, morda je izražena želja le odjek političnega ozadja. Toda dejstvo je, da se morajo učiteljice pravčasno zavedati svojega v tem pogledu pomanjkljivega znanja zlasti zdaj, ko ženske vse goriva od kruha.

Navadno vodi gospodarske ustanove zadruge, društva, gospodarske tečaje na deželi učiteljic! A poznajo naše učiteljice, ko zapuste učiteljsko, razvoj, pomen in poslanost teh gospodarskih ustanov? Zakaj bi se ne tuji one udeleževale tega dela, ki ga tovariši vrše leta in leta in s. tako utrjujejo svoje postojanke med narodom?

V gospodarskem pogledu je učiteljic bolj zaželeno moč, kakor učiteljica, ki nima gospodarske izobrazbe. Pogledimo še, kako je v nje politično in sociološko izobrazbo. Brez strankarsko-političnega vplivanja bi morali položiti osnove za študij obeh vprašanih vsekakor že na šoli, in sicer za oba spola enako, zakaj vsakdo, ki hoče delati med narodom, mora poznati vsa ta vprašanja in njihovo medsebojno povezanost. Samo tako bo razumela življenje svojega naroda in dosežke, ki gibljejo druge narode. Samo učiteljica s takim razumevanjem in spoznanjem bo lahko

zavestno uspešno sodelovala pri oblikovanju usode svojega naroda.

Predavateljica je podala tudi nekatere konkretne naglajne in navodila učiteljicam za njihovo samoučebno: sociološko gledanje kmečkih problemov, razvoj kmetijstva, vzroke kmečkih puntov, konservativnost kmeta. Navedla je primerne knjige, ki so potrebne za nadaljnjo izobrazbo učiteljice. Zlasti pa nas je opozarjala, kako potrebno je, da se časopisje pravilno čita: ne sama osmrtnice in novice, ampak zlasti uvodnike in socialne in gospodarske članke. Za zgled nam je analizirala zadnji državni proračun (za leto 1935/36). Iz primerjanja posameznih postavk smo mogli povsem jasno razbrati vzroke razmer in položaja ljudstva v naši državi.

Ni res, da taka vprašanja in taki članki niso za ženske. Vsaka dobra mati in gospodinja mora skrbeti, da ne izdaja denarja za luksuzne predmete, čedenarja primanjkuje za hrano. In če pregledujemo naš proračun z očmi dobre gospodinjice, vidimo marsikaj zanimivega. Tako na pr. mora vsakoga osupniti, da znašajo pokojnine skoro eno milijardo; za senat, ki smo prej lahko brez nje živeli znaša postavka 13 milijonov; izdatki ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje dosega 200 milijonov, toda dohodki (domovni bolnice, sanatoriji) znašajo 122 milijonov. Prav tako zanimivo je obdobje posameznih pokrajin. Vse to mora učiteljica točno poznati, če hoče z narodom delati in živeti ter mu pomagati.

Dalje je predavateljica tudi povsem konkretno označila pol, pokateri naj učiteljica pridobi kmečko žensko. Najboljše sredstvo za to so gospodarske nadaljevalne šole. Po učenkah te šole spozna učiteljica, kaj matere same zanima, po njih največ stike z domom in ljudstvom. Gotovo se lahko pri kmečkih ženah zbudi zanimanje za vsa najvažnejša socialna in gospodarska vprašanja. Le prav je treba to storiti. Vsaka mati, ki namerava poslati hčerko v mesto služiti, se bo gotovo zanimala za poselsko vprašanje, o zavarovanju proti bolezni, o zakonu za poljanje spolnih bolezni, o prostituciji, saj vemo kolikim nevarnostim so izpostavljeni kmečki dekleta. Matere, ki pošiljajo svoje hčere v svet, morajo vedeti, da obstoje razne socialne ustanove, domovi, kamor se lahko dekleta gredoče v sil. Tudi za kmečke žene in matere so važni starostno zavarovanje in občinski domovi za obemoške, ki jih imajo kulturne države.

Razmotrivanje o vseh vprašanjih bi bilo tudi našo kmečko ženo privedlo do spoznanja, kako potrebno bi bilo, da bi v političnem življenju tudi ona aktivno sodelovala. Danes je življenje naše kmečke žene hudo, zato bo vavalezna vsakomur, ki ga ji pomaga lajšati in ki ji kaže pot iz zadrege. Toda za to nalogo mora biti učiteljica sama dovolj pripravljena.

Zivahna debata po predavanju je pričelala, da se učiteljice zavedajo važnosti delovanja med narodom.

John Gilbert je umrl

Iz Hollywooda je prišla vest, da je tam umrl slavni filmski igralec John Gilbert. Gilbert je bil eden tvojcev nemega filma iz dob njegovega najlepšega razvoja. Njegov sloves je bil velik že takrat, ko se nam še sanjalo ni o raznih zvezdah, ki svetijo danes na filmskem nebu. On je bil tisti, ki je v Ameriki prinesel prvi tribut k slavni Grate Garbove, saj je bil partner slovitve severne svinge v njenem prvem ameriškem filmu »Pod jarmom strast«.

Ko je prišel govoreči film, ki je posnel v pozabo najmočnejše igralce, ki je celo Chaplinu grozil, da ga bo uničil, je vse kazalo, da bo tudi za Gilberta konec filmske kariere. Dolgo je molčal in le tu in tam smo ga srečali v kakšni manjši vlogi. Potem pa mu je sama Grate Garbo, ki je med tem že spet zavladala v ameriškem filmu, vrnila svoj nekdanji dolg. Dosegla je, da so mu dali glavno vlogo v njenem najpomembnejšem filmu zadnjih časov. V »Kraljici Kristini«. Spet se je začela smejati sreča Johnu Gilbertu. Toda ne dolgo. Vzela ga je smrt. . . .

Z njim je legel v grob eden najsimpatičnejših filmskih junakov. Stara garda umira, dobre mladine pa ni. . . .

Iz akvaristove torbe

O ribah zunaj in doma, o hrani, toplih vodih in o ploskoglavem somu

Marsikdo misli, da se ribe le v prostih vodah dobro počutijo, kjer jim je na razpolago vsakovrstna hrana, vedno dovolj kisika, zlasti pa prostora in svobode. Ko pa malo razmišljamo, spoznamo dokaj hitro, da je tako mnenje pogrešno, kajti za svobodo se ribe kot umno nižja bitja sploh ne zmenijo, glavni čimtelj jim je hrana

in kisik, prostor pa le v toliko, ker ribe v prostornih posodah hitreje rastejo, če jih sicer pravilno hranimo. Razmnožitvijo življenje rib na prostem, se pa lahko prepričamo, da se ribice, ki jih neguje izkušen akvarist, v akvarijih mnogo bolje počutijo kakor na prostem, kjer jim vedno preti pogibelj. Tu so vidre, povodne miši in ptice.

Ljubljanski kalejdoskop

Pa smo skočili čez Silvestrovo, v novo leto, kakor je bilo neke prav lepo in primerno napisano. Zadnji večer smo žrtvovali, malo globlje pogledali v denarnice in se šele pod jutro vrnili domov. Druga leta so nam drseli čevlji po pole-denih tleh, letos pa ledu ni bilo. Pač pa so pustili pijanci po trotuarjih dovolj nadomestila zanj, toliko, kakor že dolega leta ne. Hudo vinko vesel je bil letošnji Silvester. Ali je bila morda to stara vera ali pa stara jeza? Vrag vè! Na tisoče imamo statistik, privatnih in državnih, samo take ne, ki natanko povedala, koliko ljudi se napije iz veselja in koliko iz jeze.

Našemu listu radi očitajo z druge strani nečistovanje z jezikom. Da mešamo med naši ljubo slovensčino hrvatizme, germanizme in ne vem kakšne jizme. Hudo je to, res, in časih je takšne stvari težko preprečiti, ker je časnikar pač odvisen od minut in strojev in v naglici kdaj le prezre kaj takega, kar bi sicer nedvomno popravil. Toda to se primeri pač povsod, tudi tam, odkoder pogosto takšni očitki prihajajo. Naš ponedeljski tovariš z druge strani je imel na primer danes teden podobno nesrečo. Na prvi strani mu je pod neko sliko ušlo, da kaže slika z zarobljenec italijanske tanke.

Ce je bilo to le tiskovna napaka in bi bilo moralo biti napisano, da so bili ti tanki zarobljenec, pa prosim odpuščanja.

Ker smo že pri rubljenju. — društvo za zaščito dolžnikov smo ali bomo dobili. Potrebno nam je bolj kakor kaj drugega. V naši banovini, ki ima okoli 300.000 davkoplačevalcev, je bilo leta 1934. nad 195.000 rubežni, in lani jih najbrž ne bi bilo nič manj, če se upniki ne bi bili sodnih stroškov.

Kaj pomeni rubežen za povprečnega človeka, večina ve, ali pa si vsaj lahko misli. Zlasti za tiste, ki zaradi neprestanega zmanjševanja plač že tako komaj žive. Kmet je zaščiten. Kaj pa ubogi obrtniki, ki jih konkurenca z velikim kapitalom ubija in jim odtrguje poslednji grizljaj od ust? Kaj pa uslužbenci vseh vrst, ki so si v boljših časih nakopali kakšen dolg na glavo, bili zdaj toženi in morajo dolge mesece oddajati več kakor pol plače za povračilo in poleg tega plačati še za sedanje razmere pretirano visoke sodne in odvetniške takse? Ali mar ti ne zaslužijo zaščite ali pa vsaj pametnega olajšanja doedanje izterjevalne prakse?

Samo dva osla smo izvozili v novembru, tako beremo v uradni statistiki

Da potrebujemo zdravo, pošteno mladino, ki bo jamstvo za moč našega naroda, beremo vsak dan. Imamo poliklinike, imamo dijaške kuhinje, kopicjo društev, ki so si nadela nalogo, da bodo skrbela za mladino, toda še zmeraj sre-

čujemo po ulicah raztrgane otroke, ki prosjajo. Še zmeraj prebiva po kletah na stotine otrok, ki igrajo in jim nihče ne moti. Na te naj se kdo spomni, pri teh naj začne kdo gledati, da se bo njihovo stanje izboljšalo. Tu, odkoder dobe naša sodišča pozneje največje podmladka za kriminal, naj se začne kakšna vedporna akcija. Dokler se to ne bo izvedlo in sicer sistematiko, ne bodo pomagale ganjlive besede o pokvarjenosti mladine, ki mora biti ponos vsakega naroda.

Te dni smo brali o prav zanimivi tožbi. Dva upokojena rudarja tožita premo-govnik za oškodnino. Rovi, ki so izkopani pod njunima hišama, so vzrok, da sta se hiši že domala podrli in da so nastale na posestvu razpoke.

Okrožno sodišče v Ljubljani je izdalo vmesno sodbo, da je rudnik res zakrivil škodo. Potrebna bo zdaj še nova pravda pred stolom sedmorice v Zagrebu. Ta sodba bo potem podlaga za novo oškodninsko, tožbo. Vsa pravda bo trajala še najmanj tri leta.

Dva rudarja, ki sta si z žulji svojih rok postavila dom, bosta tri leta brez domacije in bosta morala z družinama živeti ves ta čas v plačanem tujem stanovanju s svojo pokojnino. Koliko znaša ta pokojnina, vam lahko pove vsak izmed trpinov, ki so v dolgih letih dela pustili svoje moči v jami. Niti treh številik na mesec ne doseže pogosto.

Med tem pa se bo tri leta reševala zadeva, ki bi se dala rešiti v treh dneh. In vprašanje je še, kako se bo rešila! Tone Brus.

Upnica je oplenila dolžnika

Zagreb, 12. januarja

Na nenavaden način je poizkušala izterjati svoj denar neka upnica, ki sta ji bila dva mlekarunarja precej dolžna. Dušan Tepavec in Ivka Bosančeva imata v Zagrebu dve mlekarne in nedavno sta potrebovala nekaj denarja. Ker je v banki hudo priti do denarja, sta si ga najela pri neki ženski. Obvezala sta se, da bosta vse znesek, 10.000 Din, v precej kratkem roku vrnila. Toda ni se jima posrečilo denarja zbrati in zato je upnica skušala priti do povračila na čuden način. Prišla je pred mlekarno v Bužanovi ulici, toda ne sama — s seboj je privedla devet moških z vozom. Uslužbenko Marto Oberzanovo so možaki lepo prijeli in jo držali, dokler niso trije odnesli vsega pohištva iz mlekarne in gi odpeljali z vozom. Šele potem so jo izpustili.

Lastnika mlekarne sta zadevo seveda prijavila policiji, ki bo prazdno upnico poklicala na odgovor in jo naučila, da se dolgovci ne izterjavajo na tak način.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 13. zaprto.
Torek, 14.: Siromakovo jagnje. Red C.
Sreda, 15.: Kako zabogatiš. Red Sreda.
Četrtek, 16.: zaprto (generalka).
Petek, 17.: Pesem s ceste. Premiera. Proslava 35letnice umetniškega delovanja Josipa Gradišča-Daneša. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 13.: Plesni večer Katje Delakove. Izven.
Torek, 14.: Carmen. Red B.
Sreda, 15.: Prešmetani grad. Red A.
Četrtek, 16.: Salome. Red Četrtek.
Petek, 17.: Zaprto.

DRAMA. »Pesem s ceste, igra s petjem in godbo, je drama treh godcev s ceste, ki jih po vseh njihovih polih spremlja usoda popularnih muzikantov. Cigana Miška, ki bi se rad izognil temu življenju, igra Kralj, življenjska filozofa Krstofo Daneš, pijanca Karla Sanein. Gospodinja Ana je Severjeva, Kati Mira Danilova. Premiera bo v petek. Na premieri proslavi 35letnico umetniškega dela član drame Daneš-Gradiš.

OPERA. Opozarjamo na nocojšnji plesni večer Katje Delakove v operi, na katerem nastopita poleg Katje Delakove in njene skupine še dva odlična gosta, švicarska plesalka Susi Weber in plesalec Fritz Berger, ki je danes poleg Heralda Kreutzberga najbolj uveljavljen plesalec in edini partner slovitih plesalk Krausove, Wiesenhalove, Geatlove in Pfundmaierjeve. Spored tega plesnega večera je izredno pester, izvajači pa zaslužijo vse priznanje. Pri uprizoritvi opere Carmen v terek bo pela naslovno partijo Bernol-Golobova Dona Joseja pa Marček. V opereti »Prešmetani grad«, ki se uprizori v sredo, bo pel tenorsko partijo Franci.

Vremenski pregled. Evropa: Visok pritisk je objel večji del južnozpadne in južne Evrope. Depresija nad severom in vzhodom. Prevladuje oblačno, deloma dež in sneg po vsej Evropi. Temperatura je padla v srednji in južnihvzhodni Evropi. Jugoslavija: Oblačno po vsej kraljevini. Delno vedro na vzhodu. V teku zadnjih 24 ur je deževalo na severni polovici in na jugovzhodu države. Temperatura se je malo dvignila v sredini države, padla pa drugod. Plevje —4, Banja Luka +17.

Novosadska vremenska napoved za danes: Oblačno, delno dež in sneg na severozapadu. Temperatura bo padla.

PET KNJIG ZA 20 DIN vam da edino Vodnikova družba

Umrl nam je danes po 12. uri naš dobri in nadvse skrbni papa, tast in stric, gospod

Martin Ogorevc

TRGOVEC IN POSESTNIK, previden s sv. zakramenti v 89. letu svoje starosti.

Pogreb se bo vršil v terek, dne 14. januarja ob 14. in pol.

Sveta maša zadušnica se bo brala v tukajšnji nadžupnijski cerkvi v sredo, dne 15. januarja ob 8. uri.

Slov. Konjice, 12. januarja 1936.

ZALUJOČI OSTALI.